

”כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד” (ירמיהו לא’)

צבי פרד גרוס סיפור חייו

10.04.1930 - 16.05.1948

דף נופל

אתר יזכור (משרד הביטחון)

טוראי

גרוס, צבי (פרד)

בן קלרה ויצחק, נולד ביום י"ב בניסן תר"ץ (10.4.1930) בעיר מנהיים, גרמניה למשפחה מתבוללת. המשפחה נשארה במקום מושבה עד השנה השביעית לשלטון הנאצים ובשנת 1940 גורשו, ופרד בתוכם, למחנה דה-גור בצרפת. פרד הצליח לברוח מהמחנה ולהצטרף לאנשי המחתרת הצרפתית. עם השחרור נכנס למוסד יהודי לנוער וחונך לציונות. הוא העפיל במסגרת "עליית-הנוער" באונייה "הגנה", נעצר בקפריסין ושוחרר משם כעבור שישה חודשים, בשנת 1947, על סמך החלטת ממשלת המנדט להרשות את עלייתם של נערים צעירים מגיל 18. פרד הגיע

לירושלים ושם גילה עניין בנער העדן והמשיכיל אחד מוותיקי הצלמים שבעיר, שגידל אותו כבן ולימד אותו את המקצוע. פרד גילה כשרון למקצוע והתמחה בו. אחיו הגדול ממנו, שהקדים להגר לארצות-הברית ולהתאזרח שם, התנה איתו בשעתו שפרידי יצטרף אליו לארצות-הברית, מיד לאחר שיקבל את היתר הכניסה, אך פרידי נעשה בינתיים ממתבולל ליהודי לאומי, ואחרי שהיה בזמנו חבר המחתרת הצרפתית הצטרף במולדת למחתרת האצ"ל. בהגיע היתר הכניסה של פרידי אל הקונסוליה האמריקנית בחיפה, כבר היה פרידי קשור לארץ קשר בל וינתק ומגויס למעשה.

פרד נפל בהגנת ירושלים ביום ז' באייר תש"ח (16.5.1948). הוא נשלח לפעולת כיבוש בית-הספר לשוטרים ושם נפצע פצעי-מוות. הוא הועבר לבית-החולים ומת כעבור שעות מספר ונקבר בסנהדריה בירושלים.

ביום ט"ז בחשוון תשי"ב (15.11.1951) הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בהר-הרצל בירושלים.

דף נופל

טוראי

צבי (פרד) גרוס

בן קלרה ויצחק

נפל ביום ז' באייר תש"ח (16.05.1948)

בן 18 בנופל

חיל רגלים

סיפור חייו

מקום מנוחתו

הנצחה באנדרטאות

איתור שם חלל

מקום מנוחתו

בית העלמין הצבאי הר הרצל

צבי פרד גרוס - סיפור חייו

צבי פרד גרוס, בנם של יצחק יליד פולין, חייט במקצועו וקלרה ילידת גרמניה, נולד ב-י"ב בניסן תר"צ (10.4.1930) בעיר מנהיים, גרמניה. אח צעיר לרודולף יליד 1922.

עם עליית הנאצים לשלטון, חיפשה המשפחה דרך להימלט. באוקטובר 1936 הצליחו ההורים להבריח את רודולף באמצעות ה"קינדר-טרנספורט" לארה"ב. מאוחר יותר הוא התנדב לצבא ושירת בחיל האוויר.

באוקטובר 1940 גורשו ההורים יחד עם פרדי (כפי שנקרא בפי כל) ממנהיים למחנה Gurs שבדרום בצרפת, ובחודש מרץ 1941 הועברו למחנה Rivesaltes. ב - 5.5.1942 הוברח פרדי בן ה-12 מהמחנה, על ידי תנועת הצופים היהודים בצרפת EIF (Éclaireurs Israélites de France), אשר פעלה במחתרת להצלת יהודים. פרדי הועבר לבית מחסה לילדים ב - Moissac. שלושה חודשים מאוחר יותר, באוגוסט 1942, נשלחו הוריו דרך מחנה ההסגר Drancy לאושוויץ, שם ניספו.

באוגוסט 1944, עם התקרבות הארמיה השלישית של צבא ארצות הברית לפרז, התגברה התקוממות אנשי המחתרת הצרפתית נגד הצבא הגרמני אשר שלט בפרז מאז 1940. בכוחות משותפים שוחררו פרז וצרפת כולה.

בחודש נובמבר 1944, כחודשיים לאחר שחרור צרפת, מצא רודולף את אחיו פרדי וביקש לקחתו אליו. רודי, שירת, באותה עת בצבא ושהה באותה תקופה בלונדון שם גם נישא. במסמכים שנמצאו בארכיון OSE (Oeuvre de Secours aux Enfants) ארגון הצלה לילדים, מזכר כי רודי צפוי היה להמשיך בשירותו בלונדון ומשום כך נבצר ממנו לקחתו מיד. מכיוון שכך, הבטיח שעם חזרתו לארה"ב, יחל בהליך לבקשת אשרה עבור אחיו הצעיר.

כבן 15 נשלח פרדי למוסד לנוער יהודי בטולוז שדרום צרפת, שם חונך לציונות. "פרדי בעל שיער חום בהיר ועיניים כחולות כהות הינו נער חיוני, דובר גרמנית וצרפתית ולבושו נקי". "הוא חברותי ובעל כישרון מיוחד לצילום". פרדי, כך מצוין, ביקש לסיים לימודיו התיכוניים במהירות האפשרית, זאת כדי להפוך לחשמלאי. במקביל ללימודיו, מצוין שפרדי עובד אצל צלם מקומי ואוהב את עבודתו.

ב-18.01.1947, במסגרת עליית הנוער, יצא פרדי על סיפונה של האוניה "לנגב" מנמל Sete בדרום צרפת. ב-9.02.1947 הגיעה הספינה לחופי הארץ אולם נתגלתה ע"י הבריטים. המעפילים ניסו להתנגד למעצרים וחרקו חפצים שונים על החיילים, אולם 'הקרב' הסתיים לאחר 20 דקות והמעפילים גורשו לקפריסין. כעבור שישה חודשים ב - 23.9.1947 הגיע פרדי לארץ על סיפונה של האוניה "הגנה". הוא התמקם בירושלים, שם פגש את בני דודו (היינריך – אחי אמו) אלן והאנס אשר התגוררו בשכונת רחביה בעיר.

רודולף יונס, מוותיקי הצלמים בעיר אשר חי בגפו, גילה עניין בבחור. פרדי מצא אצל רודולף בית חם, והלה גידלו כבן ולימד אותו את מקצוע הצילום. פרדי גילה כישרון רב והחל להתמחות ולעבוד אצל הצלם הנודע קובץ'.

חודשים מספר לאחר עלייתו של פרדי לארץ, הצליח אחיו רודולף להשיג עבורו אשרת כניסה ל-ארה"ב. ברם, פרדי הספיק בינתיים להתערוות בחיי הישוב, והצטרף למחתרת האצ"ל. עם פרוץ הקרבות בירושלים, נשלח למשימות שמירה ולפעולות תגובה, כשהוא שמח על ההזדמנות שניתנה לו לתרום את חלקו במאבק.

ב-14 במאי 1948 השתתף פרדי במבצע "קלשון" (על שם שלש זרועות של מאמצים צבאיים), להשתלטות על אזורים אשר נטשו הבריטים בעוזבם את ירושלים. הזרוע הצפונית תפסה את ביה"ס לשוטרים, שכונת שייח' ג'ראח ושטחים בגזרת מנדלבאום-מוסררה, במטרה ליצור רצף טריטוריאלי עם הר הצופים והשכונות ימין משה, תלפיות ורמת רחל. "קלשון צפון" הסתיים בהצלחה וכמעט ללא נפגעים, אולם פרדי נפגע מפגיעת צלף. הוא הועבר לבית-החולים, נפטר כעבור שעות מספר ונקבר בסנהדריה בירושלים. בן 18 בנופלו.

ב-ט"ז בחשוון תשי"ב (15.11.1951) הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בהר-הרצל.

במלאת שנה לנופלו ספד לו חברו אבנר: "פרשת חייו פרשה אחת של סבל ויסורים. בחור צעיר ונחוש, אולם בעל חוש הומור ולב רחב היה. ביום המאושר – יום בו עזב אחרון החילים הבריטים את ארצנו – יצא בהשאירו פתק לאביו מאמצו "אם ירצה השם אחזור", ולא חזר....."

1545 NOM GROSS O S E - France N° 3816

Prénoms **Fred**

Date de naissance **10 AVRIL 1930**

Lieu de naissance **MANNHEIM (Allemagne)**

Nationalité d'origine **Polonaise**

Nationalité actuelle **ex-allemande**

Religion (pratiquant ou non)

ATTACHES FAMILIALES A L'ETRANGER

Pays **U.S.A.**

Degré de parenté **Frère**

PERE

Nom **GROSS**

Prénoms **Issac**

né le **1/1/1892**

à **SPARATZ (Pologne)**

Dernière adresse connue

Adresse actuelle **DEPORTE de Rivesaltes en AOUT 1942 - Nationalisé allemand.**

Dernier lieu de résidence de l'enfant avec les parents

MERE

Nom née **RABINSKY**

Prénoms **Clara**

née le **23/5/1893**

à **FIRENZEYM (Allemagne)**

Dernière adresse connue

Adresse actuelle **DEPORTEE de Rivesaltes en AOUT 1942 - Nationalité allemande.**

FRERES ET SOEURS

N°	Nom	né le	en	à	Adresse
1.	Rudi	né le	en 1928	à MANNHEIM	Adresse Ave de Washington - SAINT-LOUIS (U.S.A.)
2.		né le		à	Adresse
3.		né le		à	Adresse
4.		né le		à	Adresse
5.		né le		à	Adresse
6.		né le		à	Adresse

Tuteur légal

Parrain ou marraine

Pièces d'identité

Plaque établie le :

par :

תיק חניך

ארגון OSE France

פרדי שהה בשני מוסדות לילדים יהודיים בדרום צרפת בחסות הארגונים **OSE France** (Oeuvre Service) ו-**S.E.R.E.** (de secours aux enfants d'Education et de regroupement des Enfants).

בתיק החניך מופיעים פרטים עליו ועל בני משפחתו:

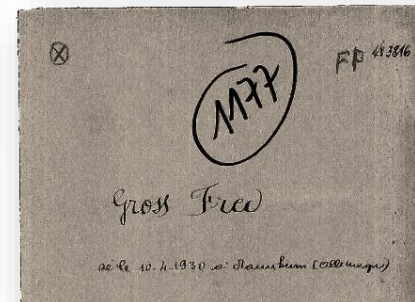
יצחק גרוס, יליד 1892, Zparatz פולין.

קלרה גרוס, ילידת 1893, גרמניה.

נשלחו אוגוסט 1942.

רודי גרוס, יליד 1922 מנהיים, מתגורר סנט לואיס, ארה"ב.

פרד גרוס שוהה בבית מחסה לילדים, טולוז, אוקטובר 1946, היגר לפלשתינה.

תיק 'בקשה להגירה' אישי ע"ש פרדי גרוס (29.6.45)

ע"פ התיק ב-
5.5.1942 פרד מובר
מהחנה ב Rivesaltes
על ידי תנועת הצופים
היהודים בצרפת E.I.F
ומועבר ל Moissac.

תיאורו: שיער שטני,
עיניים כחולות כהות,
פנים מעוגלות, גובה
137.

קיבל חיסונים נגד
דיפטריה, טטנוס
ואבעבועות שחורות.

DEMANDE D'EMIGRATION D'ENFANT
(Le tout d'après la carte demande d'entrée révisée)

ÉTAT CIVIL
Nom: GROSS Prénom: Fred Sexe: M
Né le: 10 avril 1930 à: Mannheim Allemagne
Nationalité d'origine: allemande actuelle: allemande
Documents: rien Français ou
Religion: Israélite Orthodoxe (ou non) ? Kenkarte ?
Adresse actuelle: Centre Besulieu (Corrèze)

FAMILLE
Nom: Gross Prénom: Isaac
Né le: 1 janvier 1892 à: Sparritz Pologne Religion: Israélite
Père: Nationalité: naturalisé Allemand Profession: tailleur
Adresse actuelle: déporté pour destination inconnue
Date de l'entrée en France: Octobre 1940
Nom de jeune fille: Rabinaky Prénom: Klara
Née le: 23 Mai 1893 à Pirmheim (Allemagne) Religion: Israélite
Mère: Nationalité: allemande Profession: sans
Adresse actuelle: déportée
Date de l'entrée en France: octobre 1940

	NOM	ÂGE	ADRESSE ACTUELLE
Frères:	<u>Gross, Rudi</u>	<u>20</u>	<u>St Louis U.S.</u>
Sœurs:			

TUTEUR
Nom: _____
Adresse: _____

PARENTS EN FRANCE OU À L'ÉTRANGER

NOM ET PRÉNOM	PARENTÉ
<u>NEANT</u>	

GROSS Fred, Foyer des Enfants
de Déportés 2 rue des Martyrs de
la Libération
TOULOUSE ("te Gar.")

29.6.45.

HISTOIRE
Date d'entrée en France: Octobre 1940
Dans quelles conditions: Famille expulsée d'Allemagne
En cas de disparition des parents, ou de l'un d'eux, exposer les conditions dans lesquelles l'enfant a été séparé d'eux: Déporté du Camp de Rivesaltes (enfant libéré auparavant par le Mouvement E.I.F.)

Mannheim jusqu'à Octobre 1940; en France
Résidences successives de l'enfant (depuis sa naissance et leur durée): Camp de Gurs; après Camp de Rivesaltes; libéré par le Centre de Moissac 5.5.42
Degré d'instruction: École élémentaire
Quelles langues parle-t-il? Français et allemand
De quels travaux est-il capable? Écolier cours moyen 2ème année

HISTOIRE MÉDICALE ET SIGNALEMENT
Poids: 32,500 Taille: 137 Cheveux: châtains Souches: châtains
Front: MOYEN Yeux: bleus foncés moyen Bouche: MOYENNE
Menton: ronde Visage: arrondi Teint: rose
Signes particuliers: _____
Maladies contagieuses: rougeole
Opérations: _____
Vaccinations: variolique, anti-diphtérique, ténanos
Défauts physiques: _____

EMIGRATION
Parents et amis aux États-Unis:

NOM ET PRÉNOM	PARENTÉ	ADRESSE ACTUELLE
<u>Gross, Rudi</u>	<u>20</u>	<u>St Louis Mo. États-Unis</u>

Existe-t-il un dossier familial ou individuel d'émigration auprès d'un Consulat d'U.S.A.? oui
Lequel? Marseille

CONCLUSIONS DE LA COMMISSION D'EMIGRATION
Physique: fair Moral et social: _____ Intellectual: _____
Remarques: This child is very nice. He doesn't care for studies and wants to finish his schooling as quickly as possible to become a electrician

Date: _____ AMERICAN FRIENDS SERVICE COMMITTEE
By: _____

רשימת עולים שבאו לא"י עם עלית הנוער מקפריסין (23.9.1947) הארכיון הציוני

כרטיס עולה על
שם פרד גרוס
הארכיון הציוני

Name Gross, Fred	Date of Birth 10.4.30
Parents Isak-Klara	
Country of Origin Germany	Country of Departure France
	Cyprus
Arrived on 23.9.47 Lanegev	Cert. Stud.
Joined	on
Transferred to	on
Left on arrival	
Completed Course on	

ספינת המעפילים 'לנגב' הפליגה ב-18.1.47 מנמל סט
בצרפת. ב-9.2.47 הספינה נתפסה והמעפילים גורשו
לקפריסין.

האיכות והרדיוס לא"י - מחלקת העליה
לשכת העליה ת"א

רשימת מועדים טיפוס לא"י

היום 22.9.47

השם	המסמך	השם	הגיל	הסוג	הכנס	המקום בא"י ומקום	הערות
100	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
101	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
102	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
103	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
104	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
105	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
106	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
107	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
108	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
109	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
110	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
111	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
112	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
113	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
114	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
115	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
116	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
117	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
118	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות

מסלול ההפלגה של 'לנגב' Wikipedia

118	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
119	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות
120	מריטון	מריטון	10	נ	10	הרדיוס בא"י ומקום	הערות

טופס זיהוי אישי לעולה בלתי לגאלי שהגיע בספינת המעפילים 'לנגב' (ספטמבר 1947) ארכיון המדינה

434

FINGER-PRINT IDENTIFICATION SLIP, תוֹכֵחַ תְּחִיבַת אֵצְבָּעִים

Name to which charged: FRED GROSS

Place of origin: Manheim (Germany)

Description of offence: דגוף הפרו לא

Charge Register: רמט סיני תל אביב

RIGHT HAND

1. Right Thumb 2. Right Index 3. Right Middle 4. Right Ring 5. Right Little

LEFT HAND

6. Left Thumb 7. Left Index 8. Left Middle 9. Left Ring 10. Left Little

Special marks, habits, peculiarities, deformities, etc., which may facilitate identification

Usual dress

Date: 24/9/47

Issued by: 10/10/47

F. 248. THE PALESTINE POLICE FORCE. CONFIDENTIAL.

MEMORANDUM OF PERSONAL DATA (POLITICAL).

No. 434

1. Full name (and aliases) FRED GROSS.

2. Father's name Zak 3. Mother's name and maiden name Klara Rosinski.

4. Address in Palestine

5. Occupation (state if unemployed)

6. Name and address of employer

7. Place of birth (village and district) Manheim (GERMANY)

8. Date of birth 10.4.1910. 9. Religion Jew. 10. Married or single S.

11. Name of spouse (if wife, maiden name)

12. Present nationality, and how acquired Stateless.

13. Present circumstances (destitute or otherwise: state whether in possession of money or other valuable property)

14. Date, and port or place of entry into Palestine 4/9. Langen 23/9/47.

15. Details of passport (if available, it should be attached)

16. Description:—

Age 17. Height 163. Build med. Eyes blue. Nose normal.

Mouth and teeth good. Hair brun.

Moustache ✓ Beard ✓ Complexion skat.

Special marks, habits, peculiarities, deformities, etc., which may facilitate identification

Usual dress

Date: 24/9/47

Issued by: 10/10/47

לטפסים צורפו תצלומי
המעפילים וטביעות
אצבעות.

בקשה לקבלת פרד למעון עולים

*Renée Fred Gross
Danny
Ravinsky 1948
in Jerusalem*

*Fred Gross died
15 of May 1948
'War of Liberation'
Jerusalem, Israel*

פרדי מימין, ובן דודו רנה-
דני רבניסקי-רוה (1948)
התמונה באדיבות אסתר רוה

לעליה
אגף הקליטה

11167/2
כ"ה תשרי תש"ח
(9.10.47)

להכבוד
ח' כרמי,
מרכז העליה, שעל הסף העובדים,
ת"א, ת.ד. 303.
א.ב.

הנדון: פרד גרוס
חנ"ל בא ארצה עם ילדי קפריסין.
הוא לא נחבל ע"י עליה הנוער בגלל
גילו (17½) ורצונו לא לעבוד בעבודה
חקלאית.

נבקשם לקבלו למעון לעולים
ולדאוג לו לעבודה.

בכבוד רב,
ד"ר א. לונסל
החתימה
עלם א' ברוך
נ/א

**מפקד האוכלוסייה בירושלים 1939, רחוב עזה 39 (45)
הארכיון הציוני**

[illegible]

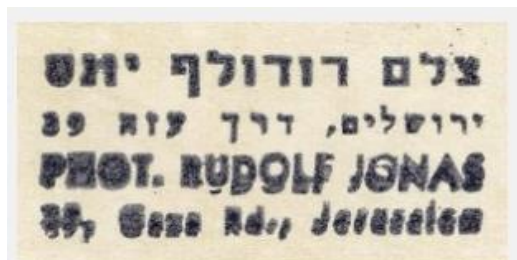
פרדי התגורר אצל רודולף
יונס, יליד גרמניה, בן 41,
רווק.
משלח ידו : שליח קרן
היסוד

התמונה באדיבות ניר פלדמן מעזבונו של רודולף יונס

רודולף יונס, שנות ה-40
ויקיפדיה

רודולף יונס, כרטיס ביקור

על הקשר של פרדי עם הצלם רודולף יונס בחודשים שלפני מותו מתוך: "זכרם נצח, ספר יזכור לגיבורי הארגון הצבאי הלאומי", הוצאת של"ח

בחדשים הספורים שחי בארץ עד ליום נפלו בקרב, מצא נחמתייה על המוצאות איתו. צלם ירושלמי בשם יונס אימצו לבן וצבי החל שוב חש הרגשת בית ואהבה. שוב התהלך בקומה נקיטה והפעם במוצות הבירה הנצחית: אולם מעל לכל שמח שיש בכוחו לתרום את חלקו במלחמה. עם פרוץ הקרבות, יצא לבסיום אציל בירושלים, ומשם נשלח מדי פעם אם למשמרות בעמדות הנבול ואם לפעילות הגובה בשטחי האויב. לפני צאתו לקרב האחרון בחזית שיין ג'ראת, השאיר סתק לאביומאמצי ובו כתב: "אם ירצה השם – אחזור". הוא לא חזר.

רודולף יונס נולד בברומברג שבגרמניה ולחם במלחמת העולם הראשונה. עזב את גרמניה ב-1933, לאחר שבעת חיפוש שערך הגסטפו בביתו המליץ לו אחד החיילים "להעלים לזמן מה". החל לצלם כצלם חובב עבור קרן היסוד ואף נשלח לאיטליה. פתח סטודיו ברחוב עזה 39 ולאחר מלחמת העולם השנייה התמקצע בצילום ועבד כנציג סוכנות הידיעות קיסטון. רבים מצילומיו מתארים את אוירת המתיחות והגיוס שלפני המלחמה וכן את מאורעות המלחמה בירושלים. רודולף יונס פעל בירושלים בין השנים 1933-1948 ואימץ את פרדי הצלם הצעיר, בן ארצו, לבן.

הספד לזכרו של פרדי פורסם ב-6.6.1949 בעיתון 'חירות' מקור: עיתונות יהודית היסטורית

ציון לנופלים

צבי פריד גרוס הי"ד

נפל ב־15 במאי 1948 בכבוש שי"ר
גדאה. הכרתיו כמה חדשים לפני מותו.
עם הניעו ארצה. בחר כחוש היה אולם
בעל לב רחב. פרשה היוו היתה פרשה
אהת ארוכה של צער וסבל. בהיותו בן
12 נרצחו הוריו על ידי הנאצים והוא הת'
חבא בכיה אחד ממכריו. אכר רפואי
בושי. גם כאכר דרפתי סבל הנער הרבה
עד לכבוש צרפת בידי בנות הכרית. תקר'
סה קצרה לפני פרוץ המאורעות עלה על
ספון האניה "הגנה". אהת מאניות הטעי'
פילים שעלו ארצה. בהקרבם לחופי הוצ'
רץ נחקלו בשיטת בריטית שמקדה עליהם
להכנע לפקודה. בחשובה לפקודה הם ענו
במטר בקבוקים שנספס לאחר כמה יעות
כאשר לחוף היעלה הריג וכמה פצועים.
מהאניה נוד צבי לקפריסין ומשם הגיע
ארצה. עם הניעו אויעה מצא את דרכו
למשפחת הלוחמים לוג'יל. בירושלים איר'
מץ לבן ע"י העלם יונס ומאן בתחילת
שבע השנים הטובות" לצבי. במעמד לא
המסיק לשרת זמן רב. לאחר שבעה חד'
שים יצא להתקפת בהשאירו סתק למאמ'
צו. אם ירצה השם אהזור".

הפרשה המעצובה ביותר היתה. שעל
אודוה מוחו נודע לאבויה מאמצו מעל גבי
הקיר. החייל צבי גרוס נפל בכבוש שי"ר
גדאה".

חברו אבנר

טיוטת ההספד שכתב
אבנר, חברו של פרדי
מקור: תיק החלל -
ארכיון ז'בוטינסקי

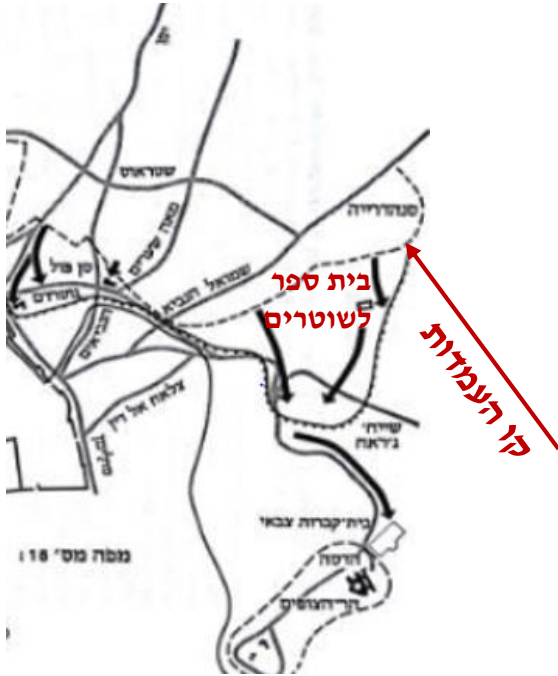
1.5.49
צבי פריד גרוס הי"ד
החל ב־15 במאי 1948 בכבוש שי"ר
גדאה. הכרתיו כמה חדשים לפני מותו.
עם הניעו ארצה. בחר כחוש היה אולם
בעל לב רחב. פרשה היוו היתה פרשה
אהת ארוכה של צער וסבל. בהיותו בן
12 נרצחו הוריו על ידי הנאצים והוא הת'
חבא בכיה אחד ממכריו. אכר רפואי
בושי. גם כאכר דרפתי סבל הנער הרבה
עד לכבוש צרפת בידי בנות הכרית. תקר'
סה קצרה לפני פרוץ המאורעות עלה על
ספון האניה "הגנה". אהת מאניות הטעי'
פילים שעלו ארצה. בהקרבם לחופי הוצ'
רץ נחקלו בשיטת בריטית שמקדה עליהם
להכנע לפקודה. בחשובה לפקודה הם ענו
במטר בקבוקים שנספס לאחר כמה יעות
כאשר לחוף היעלה הריג וכמה פצועים.
מהאניה נוד צבי לקפריסין ומשם הגיע
ארצה. עם הניעו אויעה מצא את דרכו
למשפחת הלוחמים לוג'יל. בירושלים איר'
מץ לבן ע"י העלם יונס ומאן בתחילת
שבע השנים הטובות" לצבי. במעמד לא
המסיק לשרת זמן רב. לאחר שבעה חד'
שים יצא להתקפת בהשאירו סתק למאמ'
צו. אם ירצה השם אהזור".

הפרשה המעצובה ביותר היתה. שעל
אודוה מוחו נודע לאבויה מאמצו מעל גבי
הקיר. החייל צבי גרוס נפל בכבוש שי"ר
גדאה".

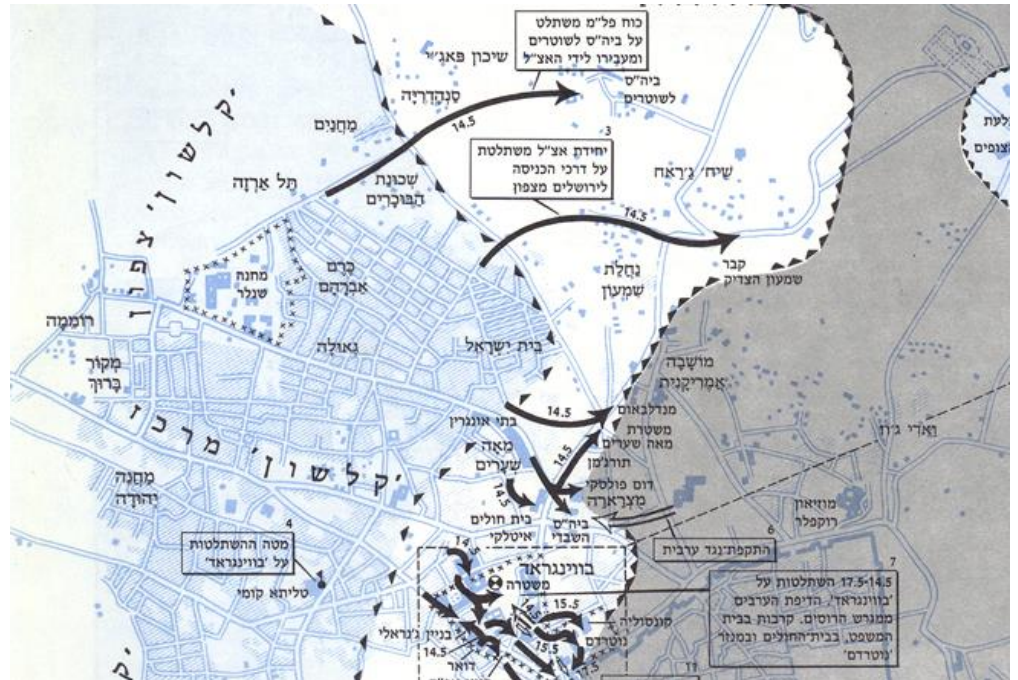
חברו אבנר

**מבצע 'קלשון' – ההתקפה על בית הספר לשוטרים
מתוך: אתר ארגון ההגנה ואתר מוזיאון האצ"ל בתש"ח**

מבצע קלשון הגזרה הצפונית

מבצע ההשתלטות על האזורים שהחזיקו הבריטים בירושלים שאחת ממטרותיו היתה יצירת רצף טריטוריאלי עם המאחזים המנותקים, כמו הר הצופים, והשכונות המנותקות ימין משה, תלפיות ורמת רחל. המבצע כונה 'קלשון', על שם שלוש זרועותיו. הזרוע הצפונית שהשתתפו בה יחידות חי"ש, חי"ם ואצ"ל תפסה את ביה"ס לשוטרים, שכונת שיח' ג'ראח ושטחים בגזרת מנדלבאום-מוצרארה. השתלטות בית הספר לשוטרים ושיח' ג'ראח הוטלה על אנשי אצ"ל תושבי ירושלים.

מבצע "קלשון" בצפון ירושלים נסתיים, רובו, ללא נפגעים: "הקורבן היחיד של האצ"ל באותו יום רב פעלים היה החייל צבי גרוס (פראדי) שנפגע בבית הספר לשוטרים בצליפות מעבר שועפט". (אופיר יהושע, טיוטת עבודת מחקר).

תיאור נפילתו של פרדי ביומנו של אשר בירנבלום ('דן') ארכיון ז'בוטינסקי

מזבח של אמיני ביה"ס
לשוטרים היה ככל רצ
כשהגענו לשם נשקם היה
מוצט וככל 2 מקלעים
וכמה סטנים ורובים
אחדים.
במשק הקרה נהרס
מקלען אחד כאשר פאל
פאל הצמדנו פאיצה
ישרה והוציאה את
המקלע מכלל שימוש.
נשאר איפה מקלע 1. היו
פצוצים רבים וביניהם
מפקד ביה"ס לשוטרים אל
הי"ד ומפקד האצ"ל
בירושלים - יעקב

מזבח של אמיני ביה"ס
לשוטרים היה ככל רצ
כשהגענו לשם נשקם היה
מוצט וככל 2 מקלעים
וכמה סטנים ורובים
אחדים.
במשק הקרה נהרס
מקלען אחד כאשר פאל
פאל הצמדנו פאיצה
ישרה והוציאה את
המקלע מכלל שימוש.
נשאר איפה מקלע 1. היו
פצוצים רבים וביניהם
מפקד ביה"ס לשוטרים אל
הי"ד ומפקד האצ"ל
בירושלים - יעקב

יחידת אצ"ל ירושלים

בפנקס מופיעים הפרטים הבאים:

-
- צבי (פרד) גרוס
- בן קלרה ויצחק (איזידור)
נולד בגרמניה עלה תש"ז
נפל בקרב בירושלים ז' אייר
תש"ח בן 18 בנפלו תנצב"ה
- 175957
- הקבר בהר הרצל

[illegible]

דפי עדות על שם קלרה ויצחק גרוס אתר יד ושם

העדות
נמסרה על
ידי בנם,
רודי גרוס,
אחיו של
פרד

YAD VASHEM
Martyrs' and Heroes'
Remembrance Authority
P.O.B. 3477 Jerusalem, Israel

יד ושם
עדות-בלאט
A Page of Testimony

יד ושם
אינסטיטוט צום אנדענק
פון אומקום און גבורה

THE MARTYRS' AND HEROES' REMEMBRANCE LAW, 5713-1953 determines in article No. 2 that - The task of YAD VASHEM is to gather into the homeland material regarding all those members of the Jewish people who laid down their lives, who fought and rebelled against the Nazi enemy and his collaborators, and to perpetuate their NAMES and those of the communities, organisations, and institutions which were destroyed because they were Jewish.		דאס געזעץ אנדענק פון אומקום און גבורה - יד ושם, תשי"ג 1953 שטעלט פערסט אין פארטראף נומ' 2 : די אויפגאבע פון יד ושם איז איינצאמלען אין היימלאנד דעם אנדענק פון אלע יידן, וואס זענען געפאלן, האבן זיך מוסר נפש געווען, געקעמפט און זיך אנטקעגענעשטעלט דעם טאגשן שונא און זיינע ארויסהעלפער, און זיי אלעמען, די קהילות, די ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס, וועלכע זענען חרוב געווארן צוליב זייער אנגעהערקייט צום יידישן פאלק - שטעלן א דענקמאל (געזעץ-בוך נומ' 231, י"ז אלול תשי"ג, 82.8.3591).	
דאטען וועגן אומגעקומענעס: יעדן נאמען אויף א באזונדער בלאט, מיט קלארער שריפט DETAILS OF VICTIM: INSCRIBE EACH VICTIM ON A SEPARATE PAGE, IN BLOCK LETTERS			
1. פאמיליע-נאמען: GROSS <i>גרס</i>		2. פארנאמען: ISAAC <i>יזאק</i>	
3. פאמיליע-נאמען פאר דער חתונה (פאר א פרוי): FATHER		4. געבורטס-דאטע (ווי אלט): 01.01.93	
5. מיין M <i>מ</i>		6. פאמיליע-סטאטוס FATHER	
7. ארט פון געבורט (שטאט, לאנד): 2 BARAZ POLAND		8. ארט פון דעם אומגעקומענעס: ?	
9. פאטער פון דעם אומגעקומענעס: ?		10. מאן/פריי פון דעם אומגעקומענעס: KLARA RAWINSKY	
11. סטאנציע וואוינארט (שטאט, לאנד): MANNHEIM, GERMANY		12. וואוינערטער בעת דער מלחמה (שטאט, לאנד): GURS, FRANCE	
13. בערוך פון דער פאך: TAYLOR		14. צייט פון טויט: 08/42	
15. ארט און אומשטענדן פון טויט: AUSCHWITZ		16. געשריבן פון: RUDY M. GROSS	
17. וואס וואוינט (אדרעס): 605 SUNBEAM, ALAMO GORDO, N.M. 88310, USA		18. רעזידענץ פון וואוינט (אדרעס): SON	
19. ארט און דאטע: APRIL 3, 1994		20. אונטערשריפט: <i>[Signature]</i>	
"...ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם...אשר לא יכרת." "...even unto them will I give in mine house and within my walls a place and a name...that shall not be cut off." Isaiah, lvi,5			

YAD VASHEM
Martyrs' and Heroes'
Remembrance Authority
P.O.B. 3477 Jerusalem, Israel

יד ושם
עדות-בלאט
A Page of Testimony

יד ושם
אינסטיטוט צום אנדענק
פון אומקום און גבורה

THE MARTYRS' AND HEROES' REMEMBRANCE LAW, 5713-1953 determines in article No. 2 that - The task of YAD VASHEM is to gather into the homeland material regarding all those members of the Jewish people who laid down their lives, who fought and rebelled against the Nazi enemy and his collaborators, and to perpetuate their NAMES and those of the communities, organisations, and institutions which were destroyed because they were Jewish.		דאס געזעץ אנדענק פון אומקום און גבורה - יד ושם, תשי"ג 1953 שטעלט פערסט אין פארטראף נומ' 2 : די אויפגאבע פון יד ושם איז איינצאמלען אין היימלאנד דעם אנדענק פון אלע יידן, וואס זענען געפאלן, האבן זיך מוסר נפש געווען, געקעמפט און זיך אנטקעגענעשטעלט דעם טאגשן שונא און זיינע ארויסהעלפער, און זיי אלעמען, די קהילות, די ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס, וועלכע זענען חרוב געווארן צוליב זייער אנגעהערקייט צום יידישן פאלק - שטעלן א דענקמאל (געזעץ-בוך נומ' 231, י"ז אלול תשי"ג, 82.8.3591).	
דאטען וועגן אומגעקומענעס: יעדן נאמען אויף א באזונדער בלאט, מיט קלארער שריפט DETAILS OF VICTIM: INSCRIBE EACH VICTIM ON A SEPARATE PAGE, IN BLOCK LETTERS			
1. פאמיליע-נאמען: GROSS <i>גרס</i>		2. פארנאמען: KLARA <i>קלרה</i>	
3. פאמיליע-נאמען פאר דער חתונה (פאר א פרוי): RAWINSKY		4. געבורטס-דאטע (ווי אלט): 22.05.93	
5. מיין F <i>פאטער</i>		6. פאמיליע-סטאטוס FATHER	
7. ארט פון געבורט (שטאט, לאנד): NECKARSTEINACH GERMANY		8. ארט פון דעם אומגעקומענעס: ?	
9. פאטער פון דעם אומגעקומענעס: ?		10. מאן/פריי פון דעם אומגעקומענעס: ISAAC <i>יזאק</i>	
11. סטאנציע וואוינארט (שטאט, לאנד): MANNHEIM GERMANY		12. וואוינערטער בעת דער מלחמה (שטאט, לאנד): GURS, FRANCE	
13. בערוך פון דער פאך: HOUSE WIFE		14. צייט פון טויט: 08/42	
15. ארט און אומשטענדן פון טויט: AUSCHWITZ		16. געשריבן פון: RUDY M. GROSS	
17. וואס וואוינט (אדרעס): 605 SUNBEAM, ALAMO GORDO, N.M. 88310, USA		18. רעזידענץ פון וואוינט (אדרעס): SON	
19. ארט און דאטע: APRIL 3, 1994		20. אונטערשריפט: <i>[Signature]</i>	
"...ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם...אשר לא יכרת." "...even unto them will I give in mine house and within my walls a place and a name...that shall not be cut off." Isaiah, lvi,5			

קורבנות רדיפת היהודים תחת השלטון הנאצי בגרמניה 1933-1945, יצחק וקלרה, רודולף ופרד הארכיון הלאומי הגרמני

Gross, Isaak Isaac

born on 01st January 1893 in Zbaraz / Galizien
resident of Mannheim

Deportation:

from Baden-Pfalz-Saarland

22nd October 1940, Gurs, internment camp

10th March 1941, Rivesaltes, internment camp

Drancy, collecting detention camp

14th August 1942, Auschwitz, Konzentrations-
and extermination camp

Gross, Klara Clara

née Rawinsky

born on 23rd May 1893 in Neckar-Steinach /

Heppenheim (Bergstraße) / Hessen

resident of Mannheim

Deportation:

from Baden-Pfalz-Saarland

22nd October 1940, Gurs, internment camp

March 1941, Rivesaltes, internment camp

Drancy, collecting detention camp

14th August 1942, Auschwitz, Konzentrations-
and extermination camp

Date of death: 16th August 1942

Place of death: Auschwitz, extermination
camp

Rudolf Groß (later: Rudy Gross)

Born: 1922-11-02 in Viernheim (Germany).

He went to school in Mannheim until 1936 (Tulla-Oberrealschule), then he began working in a jewish training school ("Lehrhaus").

In October 1936 his parents succeeded in getting him onto a *Kindertransport* (children transport) to the USA.

Later he became a regular in the US Air Force.

Fred Gross

Born: 1930-04-10

In 1940 he was deported with his parents to Gurs (France).

Unfortunately, we don't have any information about when and how he was able to escape from the camp(s). We do only know that he died in Israel on 1948-05-16.

אילן יוחסין למשפחת רבינסקי

מקור: 1. <https://www.geni.com>

Tzvi (Fred) Gross 🌐

Hebrew: צבי (פרד) גרוס

Gender: Male

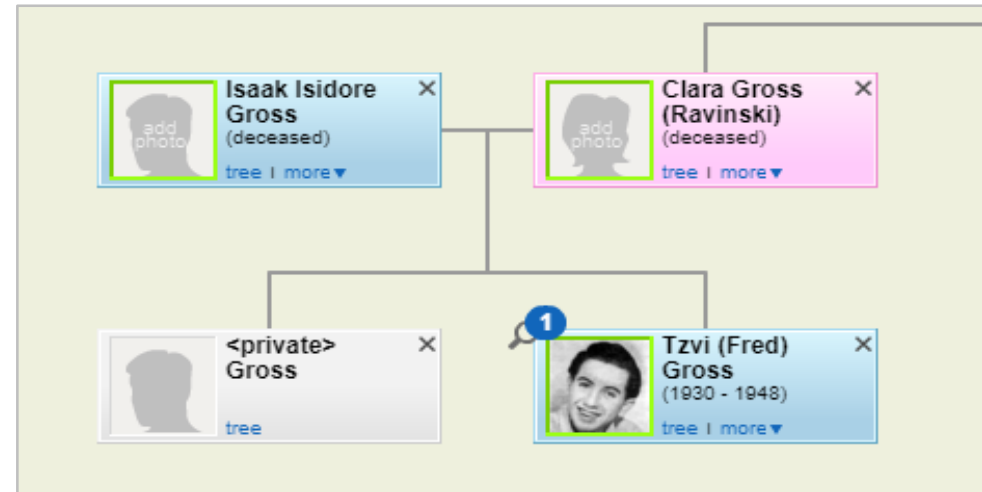
Birth: April 10, 1930
Mannheim, Karlsruhe, Baden-Württemberg, Germany

Death: May 16, 1948 (18)
Jerusalem, Jerusalem District, Israel

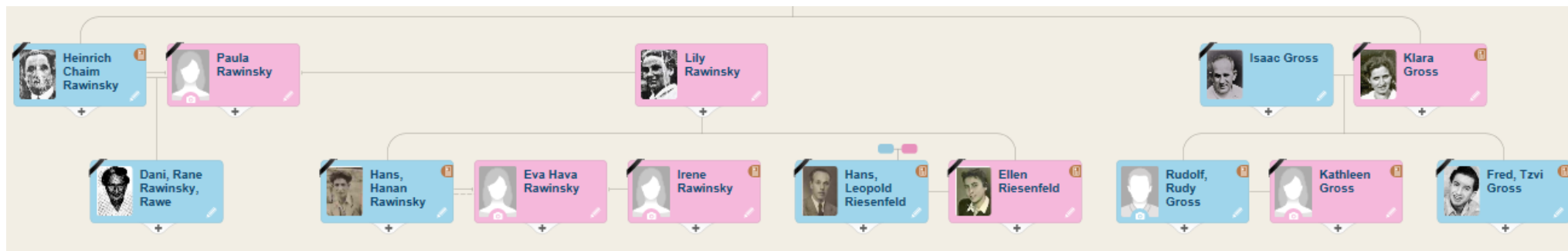
Immediate Family: Son of [Isaak Isidore Gross](#) and [Clara Gross](#)
Brother of [<private> Gross](#)

Added by: Ron Rabinovitch on May 28, 2017

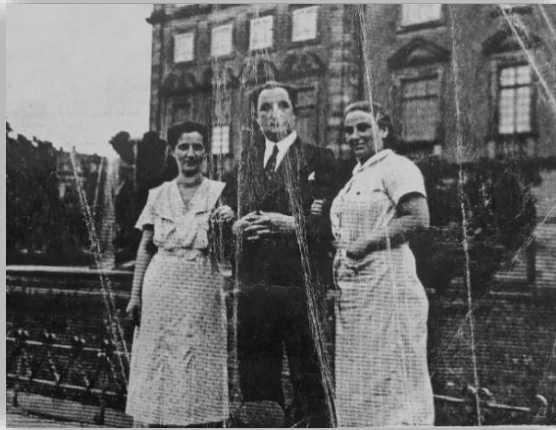
Managed by: Ron Rabinovitch

My Heritage Family Tree Builder .2

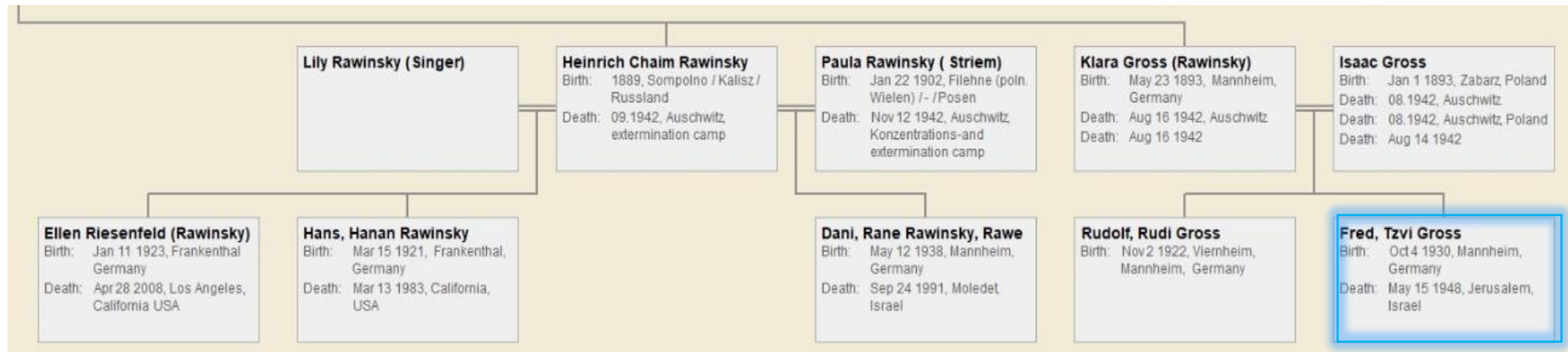
אילן יוחסין למשפחת רבינסקי

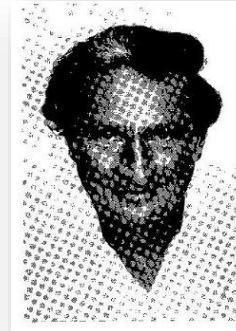
יצחק וקלרה גרוס משמאל היינריך רבינסקי,
מתוך דפי העדות מימינו לילי רעייתו
של רודי בנם ומשמאלו קלרה, אמו של פרדי

התמונות באדיבות אסתר רוה

ארכיון המדינה: מתוך בקשות האזרחות

אתר הזיכרון של מושב מולדת

פרדי ורנה (דני)
באדיבות אסתר רוה

אתר יזכור, משרד הביטחון

ערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, תשע"ט,
עלה נשיא המדינה, מר ראובן ריבלין, לראשונה,
לקבר ידידו "פרדי", שם פגש בבני המשפחה

משמאל לנשיא בני משפחתו של "פרדי": אסתר רוח, אורנה נהרי-דוד ובנה ואילנה שורק

